

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»

Рада молодих учених університету

Матеріали
XXIII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
«Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»
20-21 травня 2016 року

Збірник наукових праць

Переяслав-Хмельницький – 2016

УДК 001(477)«19/20»
ББК 72(4 Укр)63
В 54

Матеріали XXIII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»: Зб. наук. праць. – Переяслав-Хмельницький, 2016. – Вип. 23. – 185 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Коцур В.П. – доктор історичних наук, професор, академік НАПН України, ректор ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Рик С.М. – кандидат філософських наук, доцент, проректор з наукової роботи ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

Скляренко О.Б. – кандидат філологічних наук, доцент

Коцур В.В. – кандидат політичних наук, голова Ради молодих учених університету

Кикоть С.М. – кандидат історичних наук, заступник голови Ради молодих учених університету

Гайдаєнко І.В. – кандидат історичних наук, секретар Ради молодих учених університету

©Рада молодих учених університету
©ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький
державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди

підходу – ігровий і змагальний. Через ігрову діяльність легше входити у світ знань і рухів, швидше оволодіває духовними цінностями. Так само як і змагальна діяльність, ігри допомагають відчувати радість від реалізації своїх фізичних і розумових сил, стимулюють творчу активність, самостійність, ініціативу тощо.

На нашу думку, такі методи діяльності допомагають на практиці реалізувати провідні принципи особистісно зорієнтованого фізичного виховання. Для успішності реалізації виховних і розвивальних завдань особистісно зорієнтованого підходу у фізичному вихованні нами використовуються наступні засоби рухової діяльності: рухово-пізнавальні ігри для сприяння розумовому розвитку; фізичні вправи для розвитку пружності, сили, витривалості, спритності та гнучкості; дихальна гімнастика, вправи для профілактики порушень постави, зору, ступнів; різноманітні рухливі ігри для тренування емоційної сфери.

Для залучення особистості до процесу фізичного вдосконалення, необхідно, перш за все, аргументовано переконати її в певній значущості занять фізичною культурою для її індивідуального здоров'я, самоствердження, майбутнього життя тощо. Своєрідними орієнтирами особистісного розвитку можуть бути як нормативи обов'язкового державного тестування фізичних якостей, так і визначення індивідуального профілю рухової підготовленості до навчання, а також норм постави, належної ваги тіла, експрес-оцінка психофізіологічного стану тощо.

В наш час у навчальних закладах різного рівню учнів заздалегідь не знайомлять з можливими орієнтирами індивідуального фізичного розвитку, не доводять у повній мірі необхідні вимоги і реальні шляхи одержання методичної допомоги, не дають повного арсеналу можливих засобів і способів досягнення фізичного вдосконалення. Тому, крім усвідомлення мети, учні повинні бути добре обізнаними з нормами фізичного розвитку та його компонентами в динаміці індивідуального росту і розвитку.

Все сказане дає змогу зробити висновки про те, що особистісно зорієнтований підхід у фізичному вихованні: розкриває та актуалізує внутрішні резерви здоров'я, психофізичні можливості та духовні цінності особистості; передбачає ставлення до свідомого суб'єкта навчальної і фізкультурної діяльності, здатного створити власну систему цінностей; реалізується через діяльність, яка передбачає культивування цінностей здорового і гармонійно розвинутого тіла у взаємозв'язку з високим рівнем інтелектуального розвитку і розумової працездатності; надає можливість вільного вибору засобів фізичної культури певної спрямованості для оптимального психофізичного розвитку особистості в залежності від цільової детермінації; сприяє успішній соціалізації в освітньому просторі.

Ми вважаємо, що оптимальним способом реалізації особистісно зорієнтованого підходу у фізичному вихованні є необхідність зробити її сферою самоствердження особистості, її соціалізації засобами фізичної культури і спорту.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Зеер Э.Ф., Романцев Г.М. Личностно ориентированное профессиональное образование / Э.Ф. Зеер, Г.М. Романцев // Педагогика. – 2002. – № 3. – С.16-20.
2. Дубогай А.Д. Оценка ФР и ФП состояния младших школьников: История врачебно-педагогического контроля в массовой физической культуре для аспирантов / А.Д. Дубогай. – К., 1991. – С. 88-91.
3. Столяров В.И. Концепция спартианского движения / В.И. Столяров // Физическая культура. – 2001. – №1. – С. 4-10.

*Микола Косік, Наталія Косік, Ірина Портна
(Київ)*

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ У ПРОЦЕСІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Професійна компетентність учителя по-різному проявляється і реалізується в повсякденній педагогічній діяльності.

Особливе значення у розвитку професійної компетентності вчителя в сучасних умовах набуває знання наукових основ майбутньої професійної діяльності; її практичного освоєння; оволодіння професійними вміннями та навичками [1, с. 14].

Професійна компетентність майбутнього вчителя починає формуватися в процесі його навчання у вузі. Основою професійної компетентності є вивчення фундаментальних (за предметним основи), спеціальних, психолого-педагогічних знань, які визначають рівень оволодіння вміннями майбутньої професійної діяльності [2].

Оволодіння практичними вміннями у студентів особливо активно проходить в період педагогічної практики. Педагогічна практика створює умови, адекватні умовам самостійної педагогічної діяльності. Робота студентів у період педагогічної практики характеризується різноманітністю функцій (освітньої, розвиваючої, виховної та ін.) І відносин (з учнями, батьками, вчителями, студентами), так само як і робота педагога-професіонала.

У той же час педагогічна практика – це форма професійного навчання, яка ґрунтується на фундаментальних, спеціальних і психолого-педагогічних знаннях, забезпечує практичне пізнання закономірностей і принципів професійної діяльності, дозволяє оволодіти способами організації цієї діяльності, тобто є «професійної пробій» на педагогічну професію [3, с. 24].

Педагогічна практика майбутніх вчителів фізичної культури є інтегруючим і стрижневим компонентом особистісно-професійного становлення майбутнього фахівця, який передбачає формування його професійної компетентності через оволодіння різними видами діяльності, що веде до професійного самовдосконалення, самопізнання студента в різних професійних ролях у реальних умовах загальноосвітньої школи.

Особливості підходів до організації навчальної практики майбутніх учителів фізичної культури зумовлені низкою специфічних ознак цього виду діяльності. Зокрема, особливість практики визначається широким спектром закладів, у яких може проходити практику студент, які належать до різних рівнів і типів, оскільки на відміну від інших педагогічних спеціальностей, вчитель фізичної культури повинен бути готовим до роботи з усіма категоріями дітей різного віку.

З метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та набуття практичних навичок студенти напрямів підготовки «Фізичне виховання», проходять наступні види практик: на освітньо-кваліфікаційному рівні «Бакалавр» - навчальну, що проходять у IV, VII семестрах; та дві педагогічні: педагогічну ознайомлювальну у V семестрі та педагогічну виробничу у VII семестрі; на освітньо-кваліфікаційному рівні «Спеціаліст» – педагогічну виробничу та на освітньо-кваліфікаційному рівні «Магістр» – асистентську, які проходять у X семестрі.

Формування професійної компетентності вчителя фізичної культури можливе лише за умови цілісної системної організації практичної підготовки студентів, що передбачає реалізацію наступності змісту та завдань різних видів практики в умовах фахової підготовки у ВНЗ [9].

Програма практики з фізичної культури базується на наступних принципах: зворотного зв'язку теоретичного навчання та практики; послідовності (поетапне засвоєння всього комплексу професійних вмінь та навичок, по чергове оволодіння всіма професійними функціями фахівця); наступності (змістовний зв'язок усіх видів практики); динамічності (поступове ускладнення завдань різних видів діяльності, розширення спектра видів діяльності, в які включається студент, збільшення об'єму та ускладнення змісту діяльності); поліфункціональності (одночасне виконання в ході практики різних професійних функцій і оволодіння в різних видах практики різними професійними ролями); вільного вибору (врахування інтересів і потреб як студента, так і керівників практики, змісту конкретних завдань в межах загальних завдань практики, тематики спільної практичної та науково-дослідницької роботи); співробітництва (створення у ході практики таких умов, при яких відносини між студентом і керівником практики базуються на професійній довірі й партнерстві, в яких студент усвідомлює себе самостійним суб'єктом професійної діяльності).

Метою практики є формування професійних умінь і особистісних якостей фахівця та на їх основі видами професійної діяльності; оволодіння сучасними методами, формами організації та знаряддями праці вчителя фізичної культури; формування у них професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних умовах, виховання потреби систематично оновлювати свої знання, вести наукові дослідження та творчо застосовувати отримані знання в практичній діяльності.

Основними завданнями практики є:

- поглиблення і удосконалення теоретичних знань і встановлення зв'язку з практичною діяльністю;
- знайомство зі змістом і сферами професійної діяльності;
- формування професійних вмінь та навичок (проектувальних, дидактичних, аналітичних, комунікативних, організаційних, діагностичних);
- знайомство з основними типами і видами закладів, у яких ведеться фізкультурна та тренерська робота;
- ознайомлення з сучасним станом фізкультурно-тренерської діяльності в навчально-виховних закладах різного типу;
- знайомство з основними категоріями дітей, які мають соціально-педагогічні проблеми (діти групи ризику, діти-інваліди, діти-сироти, діти-правопорушники);
- формування і розвиток навичок педагогічного спілкування з дітьми різних вікових груп;
- засвоєння сучасних педагогічних технологій колективної, групової, індивідуальної роботи з різними категоріями дітей, розвиток професійно значущих особистісних якостей фахівця;
- створення умов для розвитку здібностей і самореалізації студента, для формування його власного стилю діяльності;
- формування у студентів науково-дослідницького та творчого підходів до вирішення професійних проблем і виконання професійних обов'язків;

засвоєння морально-етичних норм професійної діяльності.

Програма практики передбачає проведення уроків фізичної культури та позакласних форм фізичного виховання з учнями різного віку і статі.

У процесі проведення урочних і позаурочних форм фізичного виховання в школі студенти оволодівають засобами, уміннями та особливостями педагогічної техніки (культура мовлення, культура педагогічного спілкування, психічна саморегуляція, культура зовнішнього вигляду та ін.).

Уроки фізичної культури проводяться з акцентом на окремі аспекти їх методики: індивідуалізація завдань, засобів і методів цілеспрямованого впливу на учнів; застосування різноманітних форм показу; активізація пізнавальної діяльності учнів; оздоровчий ефект фізичного виховання; виховання учнів у процесі навчально-тренувальної роботи; виховання фізичних якостей з використанням різноманітних методів; методика оцінювання учнів на уроці. Крім того, бакалавр і спеціаліст проводять секційні заняття, готують учнів свого класу до участі в спортивно-масових заходах за планом школи; виконують завдання зі шкільної гігієни та фізіології фізичних вправ, теорії та методики фізичного виховання, спортивно-педагогічних дисциплін.

Отже, до початку самостійної роботи у школі майбутнього педагога необхідно не тільки озброїти теоретичними знаннями для викладання предмету «Фізична культура», але й допомогти оволодіти комплексом практичних та професійних компетенцій.

Основний ланцюг, що поєднує всю систему професійної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури є педагогічна практика. Педагогічна практика студентів є провідним, домінуючим засобом їх підготовки до професійної діяльності та одним із основних засобів формування професійної компетентності майбутніх вчителів з фізичної культури.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Абрамова В. В. Формирование профессиональной компетентности будущих учителей физической культуры. – Тирасполь, 2006. – 229 с.
2. Бабина О. Проблемы развития понимания педагогических ситуаций у будущих учителей / О. Бабина // Вестник высшей школы. – М., 2006. – №10. – С. 50-52.
3. Ємець О.Й. Практикум з професійних ситуацій: [навч. посіб] / О.Й. Ємець, В.В. Черняков. – Чернігів, 2010. – 156 с.

*Сергій Кривошея
(Переяслав-Хмельницький)*

ДОСЛІДЖЕННЯ Й ОЦІНКА РІВНЯ ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ УЧНІВ ПТНЗ

Вступ

Найважливішими параметрами здоров'я та адекватними індикаторами соціального благополуччя суспільства, на думку багатьох авторів [2], є показники фізичного розвитку людини.

У «Концепції загальної середньої освіти» підкреслюється, що для забезпечення адекватного перебігу процесів збереження, зміцнення і формування здоров'я, необхідним є щорічне визначення індивідуального рівня здоров'я та надання допомоги у дотримванні відповідного рівня фізичного розвитку і фізичної підготовленості. Такий підхід надає можливість учням простежити динаміку свого фізичного розвитку, накреслити шляхи збереження та зміцнення власного здоров'я.

Постановка проблеми

Науково-технічний прогрес спричинив механізацію та автоматизацію виробництва. Поява нової техніки та технологій зумовила зниження рухової активності фахівців. У цих умовах підвищується соціально-економічне значення якісної професійної та фізичної підготовки майбутнього фахівця – учня професійно-технічного навчального закладу.

Здоров'я майбутнього фахівця розглядається сьогодні як головна складова людського капіталу, важливий ресурс особистісного та професійного зростання (В.М. Єфімова, 2009). На стан здоров'я учнів впливають екологічні проблеми, харчування, шкідливі звички, нерідко недотримання гігієнічних норм і правил організації навчального процесу, зниження рівня фізичної активності, особливо в закладах професійно-технічної освіти (ПТО). В професійно-технічному навчальному закладі до шкільної гіподинамії додається гіподинамія виробничого процесу, оскільки учні, крім завершення середньої освіти, вивчають виробничі професії, що вимагає високого рівня працездатності у ще не сформованому молодому організмі. Головною проблемою є їх недостатня фізична активність (А.М. Нагорна, 2003; В.Р. Кучма, 2004; О.М. Данова, 2006; М.Р. Батищева, 2007; Р.І. Дзьобак, 2008; У.С. Шевців, 2009; В.А. Тимченко, 2010; Р.Р. Сіренко, 2010). Останні дослідження науково підтвердили той факт, що рівень індивідуального здоров'я учнів і студентів значно погіршився, а навчальна програма в рамках курсу «Фізичне виховання» не в змозі вирішити найголовнішого свого завдання – поліпшення здоров'я.

Метою дослідження є оцінка фізичного розвитку учнів першого курсу ЦПТО віком 15 років.

Завдання дослідження:

- здійснити аналіз літературних та архівних джерел із досліджуваного питання;
- оцінити рівень фізичного розвитку учнів першого курсу ЦПТО;
- з'ясувати напрямки використання засобів у фізичному вихованні учнів ЦПТО

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення науково-методичної літератури; методика кількісної експрес-оцінки.